

Excelencia, drahý otec nuncius, spolubratia arcibiskupi a biskupi, spolubratia v kňazskej a diakonskej službe, rehoľníci a rehoľnice a ostatné zasvätené osoby, vážený pán prezident, predstavitelia vlády a parlamentu Slovenskej republiky a ostatní predstavitelia verejného života, drahí pútnici tu v Šastíne ako aj vy všetci, ktorí ste s nami spojení prostredníctvom priameho prenosu Slovenskej televízie.

Cirkev od svojho začiatku nachádza v Panne Márii nielen Matku, ale aj vzor, podľa ktorého má formovať svoju vlastnú tvár. Vychádzame pritom z dnešného evanjelia: *„Pri Ježišom kríži stála jeho matka... Keď Ježiš uvidel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke: Žena, hľa, tvoj syn. Potom povedal učeníkovi: Hľa, tvoja matka. A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe.“* Prišli sme na toto miesto nie zo zvyku, ale z túžby byť Ježišovými milovanými nučeníkmi. Preto jeho slová sú pre nás duchovným testamentom. On z kríža nám daroval Máriu ako Matku a spolu s ňou daroval Cirkvi aj mariánsky rozmer – aby Cirkev – to sme my – mala črty a vlastnosti Ježišovej Matky.

Mária – vzor pre Cirkev počúvajúcú

Panna Mária bola žena, ktorá vedela počúvať. Pri Zvestovaní počúvala anjela. V Káne počúvala potreby ľudí. Pod krížom počúvala posledné slová svojho Syna. Počúvať neznamená mať uši v poriadku, ale mať otvorené srdce. Mat' srdce v poriadku. Sv. Augustín hovorí: „Najvernejší sluha nie je ten, kto túži počuť od Boha to, čo sám chce, ale ten, kto sa naučí chcieť to, čo Boh hovorí.“ Toto bola Máriina cesta.

Bratia a sestry, Cirkev má byť „jubilejná“, teda vždy schopná nanovo začínať. A nový začiatok vždy prichádza z počúvania Božieho slova. Všimnite si: Mária sa nikdy nepýta: „Prečo práve ja?“ ale „Ako sa to stane?“ – je otvorená, aby ju Boh viedol.

Cirkev na Slovensku – naše farnosti, rodiny, spoločenstvá – sa musia učiť byť miestami, kde sa naozaj počúva Božie slovo. Mária je vzorom Cirkvi, ktorá počúva. Božia Matka nielen prijala slovo, ale ho v srdci nosila, premýšľala o ňom a nechala sa ním viesť. My však často počúvame selektívne – prijímame len to, čo je príjemné, čo nám lichotí alebo nás nestojí námahu. Ale evanjelium je aj náročné: pozýva k odpusteniu, k obeti, k vernosti v manželstve, k službe chudobným, k poctivosti v práci.

Ak má Cirkev na Slovensku mať mariánsku tvár, potom sa musí učiť počúvať aj „tvrdé slová“ evanjelia, ktoré volajú k obráteniu. To znamená, že naše farnosti nemajú byť len miestom tradície či folklóru, ale predovšetkým školou evanjelia – kde sa deti učia vieru od rodičov, lebo ju vidia na rodičoch, kde mladí nájdu pravdu, ktorá dáva zmysel, kde starší odovzdávajú múdrosť života, kde politici sú v službe spoločnému dobru a nie snahou o osobný prospech a mocenský boj kde my, biskupi a kňazi spolu s veriacimi počúvame, čo Duch Svätý hovorí dnes.

Byť Cirkvou s tvárou Márie znamená mať odvahu načúvať aj v ťažkých situáciách národa: keď čelíme rozdeleniu či nezodpovednému využívaniu slobody. Vtedy sa ukáže, či vieme počúvať hlas Boha, alebo len hlasy sveta. Slovensko potrebuje kresťanov, ktorí nielen rozumejú evanjeliu, ale ktorí sa nechajú ním osloviť a pretvoriť, tak ako Mária – aby sa z počúvania stalo rozhodnutie a zo slov skutky.

Mária - vzor „synodálnej Cirkvi

Ježiš Kristus na kríži zveril Márii úlohu, aby bola Matkou Cirkvi, aby sa neuzavrela do súkromia, ale vstúpila do spoločenstva. Bola prítomná medzi apoštolmi, ktorí čakali na Ducha Svätého – nie nad

nimi, nie mimo nich, ale *s nimi*. A práve takto Cirkev kráča ďalej: nie každý sám, ale všetci spolu. To je preklad slova – synodalita – kráčať spolu.

Terajší Svätý Otec Lev XIV. nás povzbudzuje: “Synodalita je štýl, ktorý nám pomáha byť Cirkvou.”

Aj Slovensko potrebuje synodalitu. Lebo naša spoločnosť je často poznačená rozdelením: politickým, názorovým, regionálnym, ba aj cirkevným. Často sa hľadáme viac v táboroch a stranách než v bratstve. Mária však ukazuje, že Duch Svätý spája tých, čo sú rozdielni. V jej prítomnosti sa apoštoli prestali báť a naučili sa vystúpiť spolu.

Žíme túto spoločnú cestu v spoločenstvách a farnostiach: že nebudeme stáť proti sebe – „tí moji a tí ich“ – ale budeme hľadať spoločné dobro a Boží hlas. Žíme túto spoločnú cestu v národe a spoločnosti: že slobodu nebudeme žiť ako priestor na rozdelenie a sebeckosť, ale ako príležitosť nielen žiť spolu, ale tvoriť spolu. Sloboda sa stáva požehnaním len vtedy, keď nás vedie k zodpovednosti jedného za druhého.

Synodalita – toto kráčanie spolu - má svoju duchovnú hĺbku:

- učiť sa odpúšťať, lebo bez odpustenia niet spoločnej cesty,
- učiť sa hľadať pravdu v dialógu, nie v monológ,
- učiť sa niesť kríž spolu, nie hádzať ho na plecá iných.

Chcem pripomenúť slová, ktoré na tomto mieste vyriekol pápež František pri svojej návšteve Slovenska v roku 2021: „Nejde o to, aby sme boli k svetu nepriateľskí, ale aby sme boli vo svete znamením, „ktorému budú odporovať“, kresťanmi, ktorí vedú svojím životom ukázať krásu Evanjelia, ľuďmi, ktorí nastrojú dialóg, kde sú odlišné postoje, ktorí zjavujú bratský život, kde v spoločnosti panuje rozdelenie a nesvornosť, ktorí šíria príjemnú vôňu prijatia a solidárnosti tam, kde často prevládajú osobné a kolektívne formy sebeckosti, ktorí chránia a zachovávajú život tam, kde sa uplatňuje logika smrti.“

Bratia a sestry, ak chceme byť na Slovensku Cirkvou s tvárou Márie, nemôžeme sa uspokojiť s tým, že sa delíme na skupiny, ktoré sa navzájom nepočúvajú. Mária nás pozýva kráčať spoločne – ako rodiny, ako farnosti, ako národ. To je cesta, na ktorej sa Slovensko môže stať silným: nie v sile múrov, ale v sile mostov.

Mária - Matka nádeje – ako vzor Cirkvi, ktorá prinášajúca nádej

Pod krížom Mária prežívala najväčšiu bolesť. Sedem bolestí, ktoré si uctieame, sú reťazou jej materského utrpenia. A predsa – aj tam, kde všetko vyzeralo ako koniec, Mária stála. Neupadla do zúfalstva. Tu sa ukazuje jej tretia úloha: Mária je Matka nádeje. Ona verí, že Boh aj z najväčšej tmy dokáže vzbudiť svetlo. Bratia a sestry, úcta k Sedembolestnej nie je len spomienka na utrpenie, ale je to škola nádeje. Nádej, že žiadna bolesť nie je posledným slovom. Nádej, že aj národ, ktorý prežil vojny, prenasledovania, neslobodu, má budúcnosť, lebo má Matku, ktorá stojí pri kríži.

Náš národ si zachoval svoju tvár práve tým, že sa držal hodnôt, ktoré vychádzajú z evanjelia – úcta k životu, k manželstvu a rodine, k pravde, k obetavosti. Dnes žijeme slobodu, po ktorej túžili generácie pred nami. Mám trvalo pred očami obraz nášho otca, ktorý so slzami v očiach pri malom čiernobieli

televízore sledoval udalosti 17. novembra. Splnila sa mu túžba po slobode. Ale sloboda nie je cieľ – sloboda je priestor, kde sa skúša, či zostaneme verní. Slovensko dnes stojí pred skúškou, či vieme žiť slobodu zodpovedne.

Cirkev na Slovensku má úlohu byť nositeľkou nádeje. Neraz máme sklón uviaznúť v lamentovaní nad tým, aký je svet zlý. Ale Cirkev nemá žiť z pesimizmu. Cirkev má úlohu byť nositeľkou nádeje. Nie ľahkej nádeje, ktorá zakrýva problémy úsmevom a predstieraním, ale takej nádeje, ktorá sa rodí priamo z tajomstva kríža. Kríž je Božou odpoveďou na temnotu. Z neho sa rodí nádej, ktorá vie pozeráť za horizont utrpenia. Lebo ak Kristus vstal z mŕtvych, potom aj my môžeme veriť, že Božia moc je väčšia než každý neúspech, pád či zrada.

Cirkev na Slovensku má dnes osobitnú úlohu – byť svetlom, ktoré ukazuje cestu, nie tieňom, ktorý ešte viac zdôrazňuje tmu. Má byť hlasom, ktorý pripomína, že aj uprostred nepriateľstva a chmár existuje iný horizont: horizont Božej vernosti a radosti Ducha Svätého. Preto sa nenechajme vtiahnuť do logiky pesimizmu a hnevu. Nebuďme prorokmi zániku. Buďme svedkami nádeje, ktorá má meno: Ježiš Kristus. On je dôvod, prečo Cirkev môže žiariť a povzbudzovať, aj keď iní vidia len búrkové mraky.

Drahí bratia a sestry,

Ježiš na kríži povedal: „*Hľa, tvoja matka.*“ To platí pre každého z nás. A spolu s týmto darom nám odkázal aj povolanie: byť Cirkvou, ktorá má Máriinu tvár. Pozývam nás všetkých. Budujme **Cirkev počúvajúcu** – ktorá vie počúvať Božie slovo a začínať vždy nanovo.

Budujme **Cirkev kráčajúcu spolu** – ktorá spája rozdielnych a vedie ich k jednote.

Budujme **Cirkev prinášajúcu nádej** – ktorá aj uprostred bolesti ukazuje na Krista.

Sedembolestná Panna Mária, Matka Cirkvi a Patrónka Slovenska, nech stojí aj dnes pri našom národe a vyprosí nám odvahu viery, silu jednoty a dar nádeje. Amen.